ואם איתא והוא שיונק מבעי ליה. תימה מכתי ס"מ למבעי ליה לר' יוחנן כל זמן שיונק בין יונק בין שמין יונק ומכל מקום מצינו לאיפלוגי כולי האי ולכאי לא בעי הכי וס"ל יעקב מקורבינ"ל מירק דכולה שמעתין סבירה ליה דיותר קשה אפילו תוך שנתו כשמין יונק מיונק מחר שנתו ולכך כיון דר' יוחנן כל זמן שיונק קאמר ס"ל פשיטא דעולה והוא שיונק קאמר לאי תוך שנתו בין יונק בין שמינו יונק קאמר ס"ל כ"ש לומר מחר שנתו אם הוא יונק דמשיב ליה רב ס"ל מה הוסיף ר' יוחנן כל זמן שיונק הא עולה מודה לכל שכן הוא: **עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא.** על מעשה היה שואל היכן הלכה למעני הוה ידע כדפריך מינה לרבי יוחנן בסמוך:

למינהו הפסיק הענין. תימה לעיל (דף קיג:) דאמר לעיל דהאי טעמאים לומר לירן ורוטבן דאסח נמי למינהו הפסיק הענין דפסוק אחד הוא לפירוש הקונט' וי"ל דהכא כל הנהו דממעטינן אית להו גיסתא סברא הוא (ב) לומר דהכי דמי למינהו ותע"ג דכתיבי בתר דמינהו תנשמת בהדייהו דיש לה גיסתא ומרבינן לה מכל לירן ורוטבן דלעיל סברא הוא לומר דהכי דמי למינהו הפסיק הענין. קשה תימה כיון דהפסיק הענין למה לי תלה: (ג) **ברבי** יהודה דאזל בתר גישתא. פירש בקונטרס לית ליה דרשה דהטמאים (ד) ולפירושו לא הוי תנא דברייתא ולא בר פלוגתיה ואפשר קאמר רב תנא הוא ופליג דהא תנא דברייתא כוותיה ויש לפרש דכולהו אית להו דרשה דהטמאים ומוקי מסברא רבוי נהנהו לית להו גיסתא ומיעוטא נהנהו לאית להו גיסתא ולית להו למינהו הפסיק הענין מכל רב לאית להו למינהו הפסיק הענין ע"כ פליג עלייהו ומשיב תנשמת:

אוזן חמור שטלאה לקופה טהור. ומתניתא דסבר שהיה בחזן פ"ה דיותר קשה אפילו תוך שנתו כשמין יונק מיונק מחר שנתו ולכך כיון דר' יוחנן כל זמן שיונק קאמר ס"ל פשיטא דעולה והוא שיונק קאמר אפילו שנתו בין יונק בין שמינו יונק קאמר ס"ל כ"ש לומר מחר שנתו אם הוא יונק דמשיב ליה רב ס"ל מה הוסיף ר' יוחנן כל זמן שיונק הא עולה מודה לכל שכן הוא: **עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא.** על מעשה היה שואל היכן הלכה למעני הוה ידע כדפריך מינה לרבי יוחנן בסמוך:

למינהו הפסיק הענין. תימה לעיל (דף קיג:) דאמר להמי טעמאים לומר לירן ורוטבן דאסח נמי למינהו הפסיק הענין דפסוק אחד הוא לפירוש הקונט' וי"ל דהכא כל הנהו דממעטינן אית להו גיסתא סברא הוא (ג) לומר דהכי דמי למינהו ותע"ג דכתיבי בתר דמינהו תנשמת בהדייהו דיש לה גיסתא ומרבינן לה מכל לירן ורוטבן דלעיל סברא הוא לומר דהכי דמי למינהו הפסיק הענין. קשה תימה לכאי לא בעי הכי וס"ל יעקב מקורבינ"ל מירק דכולה שמעתין סבירה ליה דיותר קשה אפילו תוך שנתו כשמין יונק מיונק מחר שנתו ולכך כיון דר' יוחנן כל זמן שיונק קאמר ס"ל פשיטא דעולה והוא שיונק קאמר אפילו שנתו בין יונק בין שמינו יונק קאמר ס"ל כ"ש לומר מחר שנתו אם הוא יונק דמשיב ליה רב ס"ל מה הוסיף ר' יוחנן כל זמן שיונק הא עולה מודה לכל שכן הוא: **עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא.** על מעשה היה שואל היכן הלכה למעני הוה ידע כדפריך מינה לרבי יוחנן בסמוך:

למינהו הפסיק הענין. תימה לעיל (דף קיג:) דאמר להמי טעמאים לומר לירן ורוטבן דאסח נמי למינהו הפסיק הענין דפסוק אחד הוא לפירוש הקונט' וי"ל דהכא כל הנהו דממעטינן אית להו גיסתא סברא הוא (ג) לומר דהכי דמי למינהו ותע"ג דכתיבי בתר דמינהו תנשמת בהדייהו דיש לה גיסתא ומרבינן לה מכל לירן ורוטבן דלעיל סברא הוא לומר דהכי דמי למינהו הפסיק הענין. קשה תימה לכאי לא בעי הכי וס"ל יעקב מקורבינ"ל מירק דכולה שמעתין סבירה ליה דיותר קשה אפילו תוך שנתו כשמין יונק מיונק מחר שנתו ולכך כיון דר' יוחנן כל זמן שיונק קאמר ס"ל פשיטא דעולה והוא שיונק קאמר אפילו שנתו בין יונק בין שמינו יונק קאמר ס"ל כ"ש לומר מחר שנתו אם הוא יונק דמשיב ליה רב ס"ל מה הוסיף ר' יוחנן כל זמן שיונק הא עולה מודה לכל שכן הוא: **עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא.** על מעשה היה שואל היכן הלכה למעני הוה ידע כדפריך מינה לרבי יוחנן בסמוך:

ואמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק או דלמא עולא בן שנתו קאמר בין יונק ובין שאינו יונק ואמר ליה ר' יוחנן בן שנתו והוא שיונק ת"ש ר' יוחנן אמר כל זמן שיונק ואם איתא והוא שיונק מיבעי ליה ש"מ [ו]**בעא** מיניה ריש לקיש מר' יוחנן עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא אמר ליה לימדתנו רבינו אלו שעורותיהן בכשרין ועור הראש של עגל הרך [ז]א"ל אל תקניטני בלשון יחיד אני שונה אותה דתניא השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת אלעזר בן יהודה איש אבלום אומר משום ר' יעקב וכן היה ר' שמעון בן יהודה איש כפר עיכום אומר משום רבי שמעון אחד עור פרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת: ועור בית הפרסות: מאי בית הפרסות רב אמר בית הפרסות ממש רבי חנינא אמר רכובה הנמכרת עם הראש: ועור האנקה: [ח] תנו רבנן [1] **הטמאים** [ג] לרבות עורותיהן כבשרן יכול אפי' כולן ת"ל [1] **אלה** והא אלה אכולהו כתיבי אמר רב למינהו הפסיק הענין וליחשוב נמי תנשמת אמר רב שמואל בר יצחק [ד]רב תנא הוא ותני תנשמת והא תנא דידן לא תני תנשמת [ט]אמר רב ששת בריה דרב אידי תנא דידן סבר לה [י]כר' יהודה דאזיל בתר גישתא ובגישתא דהלטאה קמיפלגי: וכולן שעיבדן [וכו']: הילך אין לא הילך לא והא תני ר' חייא [יא]אוזן חמור שטלאה לקופתו טהורה טלאה אע"ג דלא הילך לא טלאה הילך אין לא הילך לא [א] [יב]כמה כדי עבוד אמר רב הונא אמר רבי ינאי [ב]ארבעת מילין [יג](רבי אבהו משום דריש לקיש אמר) [יד]לגבל [טו]ולתפלה [טז]ולנטילת ידים ארבעת מילין אמר רב נחמן בר יצחק

איבו

וקאמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק. ומפילו למאר שנתו דסהנקה נמי תליא מילתא דמדלא הוה דסעינן וס"ק ר' יוחנן כגון שנתו שפיר קאמרת דהוי רך מגל הנקה לא הוכר לפחות דמס פירש כמות שנתו לא יהא רך מגל להוסיף אפילו למאר שנתו: **או דילמא עולה בן שנתו קאמר.** אבל הנקה לא מעלה ולא מוריד וקאמר ליה ר' יוחנן אף הנקה נמי בעינן: **כל זמן.** משמע להוסיף בח: **אל תקניטני.** להסיב לי ממנה: **שכשון יחיד אני שונה אותה.** משנה ולא בלשון סתם משנה אתני אומר אלעזר בן יהודה אמרה כדתניא[ה]: המחשב בדבר שאין דרכו לאכול כגון לאכול לאחר דבר שאין דרכו לכך כגון אלב או להקטיר למחר דבר שאין דרכו להקטיר כגון בשר שלמים ומטמא ומשם ושירי מנחה או עור העולה אינה [ג]גלח לפסול ולא לפגל עד [ו] שיאכל לאכול למחר דבר שדרכו לאכול או להקטיר למחר דבר שדרכו להקטיר ועור שתחת האליה הרי הוא כבשר ודבר שדרכו להקטיר קיימא ליה מס עולה היא ומועיל לפגל את הקרבן במחשבת חוץ לזמנו או לפסול במחשבת חוץ למקומו: **וחייבין עליו כרת.** האוכל ממנו מפילו בזמנו: **וכל שמנו חכמים בענין טומאה.** שהוא כבשר שלא מינו כאן וימנו בבהמה טהורה: **להביא עור בית הבושת.** של נקבה בחטאת או בשלמים והאי דלא מנייה בריפיא כי הכך משום דליתיה בעולה ותנא בעולה קאי. תלמוד האי תנא הוא דחשיב להו בשר אבל אבל ת"ק לא קאי בשר אלא עור שתחת האליה לחודיה: **עור הפרסות ממש.** ולא עור שעל עצם השוק מן הקרסולים עד המכוכה: **רכובה הנמכרת עם הרגש.** כל עור שעל עצם השוק מרכובה התחתונה שחותכין בשעת הפשטת בהמה: **הטמאים.** ה"ג יתירא קדריש: **לרבות.** עורות שלהן הרכין שיהו כבשר ומהאי ה"ג יתירא נמי לרבות (לעיל דף קיג:) לירן ורוטבן וקיפה שלהן ועור הרך נמי אית ליה דהדייהו דהי מיניהו מפקת ליהו נמי מוכלא הוא: האי הטמאים בשר דמשמיהו לכולהו כתיב: [ז]**הפסיק הענין.** ולא קאי האי אלא אקרא קמא דקרא בשר הטמאים והכא והטמאה והמומט והמשמת אלא הטמאים וגו' ולאו אקרא קמא דהיינו החולד והעכבר והצב למינהו יש להם עור ואין עורן מטמא כבשר דלמינהו האמור בסוף הפסוק רשאי לרבות עורות שאין להם עור כלל כגון הנחש והעכבר ודומה להם

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

הגהות מהר"ב רנשבורג

מוסף רש"י

עין משפט נר מצוה

שיטה מקובצת

איבו אמרה. ר' אינו אומרה. **ואחרבעי אמר נה.** ומקשינן לברייתא היה לומר נה בשעורו ד' מילין: **עכודה.** הלי כדי עבודה דתניתין: **ליגיון. גדוד** [ה] העומדים להלחם על בית מלחמתם: **קרקפלן.** עור לחם שלם מת וזה למכשפות במלחמה: **מתני' המפשיט נבהמה וכחיה נטהורה.** שחוטה והוא טמא או טמאה נגלה והוא טהור אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ולחלן [ו] דמפשיטו פשוט כדרך שאנו עושין: **כדי לחזיק.** הוי מבור יד להוליך טומאה מן הנגלה אם נוגע בו ולהכניס טומאה לבאר אם טהורה היא וטפי מהכא לא הוי יד להכניס ולהוליך טומאה. ולקמן מפרש כמה כדי לחזיק: **ולחמת.** אם מפשיטו [ז] כפול ומחמת [ח] בעורך דבש [ט] לעורך דבש ומתמיל מפיה והופכו כלפי זנבה: **עד שיפשיט את החזה.** הוי מבור והנוגע בעור כנוגע בבשר דין ליטמא דין לטמא מפני שהחזה קשה להפשיט מכל האברים: **המרגיל.** שהתחיל לחותכו מרגליה כלפי ראשה ומפשיטה כפול לחמת כולו מבור מפני שהחזה לפוף הפשט הוא לפיכך כולו מבור והנוגע לף בעור המופשט כנוגע בבשר: **עור שעל הגורה.** מעלמו נפשט לפיכך אינו מבור לעשות המופשט הרשמן מבור כדרך שהחזה עושה [י] דלהא כולו מלא עד החזה: דקתני לאו דוקא כולו מלא עד החזה: **גבו' מלאן ואילך.** מהפשיט כדי לחזיק בפשוט על פני כולו לאחר שסדקו מן הגורה עד הזנב נאמלעית כדרך המפשיטין והפשיט כדי לחזיק סביבות כולו: **טהור המופשט.** על מקום מבורו אבל מבחוץ ואילך הוא טמא מקום שומר כלאמרן [קיח.] בנוגע בנגד הבשר מאחוריו: **טפח.** מן העור המופשט סמוך [יא] למקום מבור סביבות כולו הוי יד מחמת עור ומפשיט עד שמגיע לו שמוש עם ומוסך ומפשיט מאליו ולרב נאו יד מחמת היא [יב] דמפשיט מטלטלין בו את האוכל: **כשיעור הזה.** כדי לחזיק: **בעור שבנגד הבשר.** שלא נפשט עדיין: **בטפח ראשון.** הסמוך לכדי לחזיק כגון שלא הפשיט עדיין טפחיים לאותו טפח הסמוך לכדי לחזיק הוי אותו בו ומוסך לפי שאנו לו לאחוז בשפת העור ולמשוך ועדיין זה בו טוב לו שלא מפשיט בסכין מבל לאחר שהפשיט קצת שלשה טפחים ולרבעה והעור המופשט מכביד כלפי מטה אוחז בטפח הסמוך לבשר ומוסך וכובד העור מסייעו: יש טפח שמשיורו כפול: **עלית שהתחיל בה לקורעה.** שנטמאה וצא לקורעה לבטלה מתורת טלית ומאחר שהיה רואה למלאכה הרשמונה ואין שמה עליה מטהרת אע"פ שיש בשיריה שלא על שלא ועדיין רואה לקבל טומאה טהורה מטומאתה רשמונה דומיא דכלי חרס דשבירתו מטהרתו ושבריו מקבלין טומאה כדאמרי' בגלו טרפות (לעיל דף מ:) הן וקרקרותיהן ודופנותיהן. ואף על גב דאמר בבהמה המקשה (לעיל דף עב:) שלשה על שלשה שהיה טמא מדרס ומגע הזב וחלקו טהור מן המדרס ועדיין טמא מגע הזב לגמרי טומאת א] שלשה על שלשה לחזי ליה לף בטלה מיניה התם הוי להוו עליה ג' טומאות טומאת מדרס חמורה וטומאת מגע קלה להניח ליה חלוקה לבטל ממנו טומאת מדרס דתו לף חזי ליה ופשה לה טומאת מגע לחזיק לשלש מלבעות אבל הכא אחד שמע הוא כולה טומאה ב] [ו]שלשה על שלשה היא וקרינא להניח מהניח לבטולי שמע מינה דתו לף פש עלה מידי: **לף שנו חלה בטלית טבולת יום.** שנטמאה והטבילה וצריך להשתמש בה טהרות קודם שיעריב שמשה ולפיכך בת לקורעה להכא הוא דלא רובא לף בילמא גזרינן לליקרעיה כולה אבל רובא לף בילמא חיים עלה ולא אתי למקרע רובא דכיון דלא חם [ז]עליה לטבילה שהמיס קשין לה ולא חם לכך לף חיים עלה נמי וקרע רובא: **אבל.** טומאה ולא הטבילה ובא לטהרה בקריעה זו לף סגי לה ברובא על סיקרעה כולה: **דילמא לף אתי.** למעבד רובא אלא פלגא ואמר רובא הוא: **חדא.** בטבולת יום ליכא לאוקומה ולהשתמש בה ביום שהטבילה שהרובא אינו מבין בה שנקרעה לטהר וסבור על ידי טבילתה משתמשין בה ויאמרו טבילה בת יומא עולה בלא הערב שמש ועל כרחך מתניתין לאו ביום טבילה עסקינן אלא בשלא הוטבלה כל עיקר וקרעה ביום המחרת לטומאתה דשרובהו משתמש בה תימה שהטבילה מתמול: **ועוד.** דקתמרת גזירה רובא אטו חציה

איבו אמרה ואחרבעי מיניהו עבודה [ג]א"ר יוסי בר' חנינא לא שנו אלא לפניו אבל לאחריו אפילו מיל אחד אינו חוזר [ג]רב אחא בר יעקב אמר ומינה מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל חוזר: ת"ר [ג] ליגיון העובר ממקום למקום ונכנס לבית הבית טמא שאין לך כל ליגיון ולליגיון שאין לו כמה קרקפלין ואל תתמה שהרי קרקפלו של ר' ישמעאל מונה בראש מלכים: **מתני'** [א]המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה ברקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה ולחמת עד שיפשיט את החזה [ב]המרגיל כולו חבור לטומאה ליטמא ולטמא עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור וחכ"א [ג]חבור עד שיפשיט את כולו: **גמ'** מכאן ואילך מאי אמר רב [ד]טהור המופשט רבי אסי אמר טפח הסמוך לבשר טמא מיתיבי המפשיט כשיעור הזה מכאן ואילך הנוגע במופשט טהור מאי לאו אפי' בטפח הסמוך לבשר לא לבד מטפח הסמוך לבשר תא שמע בעור שכנגד הבשר טמא עור שכנגד הבשר טמא הא בטפח הסמוך לבשר טהור תנא כל טפח הסמוך לבשר עור שכנגד הבשר קרי ליה ת"ש [ד]המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה ברקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה וטפח הסמוך לבשר טהור הכא במאי עסקינן בטפח ראשון תנא כמה כדי אחיזה טפח והא תניא טפחיים אמר אבי טפח [ה]כפול תניא נמי הכי [ו]כמה כדי אחיזה טפח כפול [ו]תנן התם [ז]טלית שהתחיל בה לקורעה כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור וטהורה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [ח]לא שנו אלא בטלית טבולת יום דמיגו דלא חם עלה ואטבלה לא חיים עלה וקרע לה רובה אבל טלית שאינה טבולת יום לא גזרה דלמא לא אתי למיקרעה רובה אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא [ט]שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה ועוד עולת

טהור המופשט. למאי דפירש בקונטרס דסבר רב דכל יד שמין מטלטלין בו את האוכל אינו יד תימה לחמחי על כדי מחזיק מציץ יד טפי וגרמה משום דבכדי מחזיק ומילך יכול לחמוז בבשר עלמו ולטלטלו אי נמי משום דכל זמן שלא הפשיט כדי מחזיק הוי כקשה להפשיטו ופעמים שמניחו כך וצריך לו לטלטלו ממקום למקום אבל מהפשיט כדי מחזיק שוב אין קשה להפשיט ואין זו משה עד שיפשיט כולו וכן בחמת על שיפשיט את המזה לפי שמחזה קשה להפשיט ולכך לפעמים מניחו כך שעה אחת ומוך כך יצטרך לטלטלו אבל מהפשיט המזה [ז]אין דרך להניחו כך ועוד יש לפרש טעמא דרב לחמר מבלאן ומילך טהור המופשט מפני שכדי מחזיק צריך העור להיות יד לעורך הפשטה אבל ביותר מכדי מחזיק לא לפי שאם מחזיק בשפת העור אין יכול למשוך בכח והפשיט וכבדי מחזיק סמוך לבשר אין יכול להמזיק בידו העור היטב ולמשוך הלכך עד [כדי] מחזיה יכול להמזיק ולמשוך בשפת העור טפי לף כלפי' הקונט' גבי הא דמפני שסמוך ההוא בטפח לאשון שבהפשיט [ט]שאם טפחים שאין יכול להמזיק לף בשפת העור ולף בחמעא העור וי"מ כולה מתני' משום שומר דעד כדי מחזיה הוי מבור וכ"ש פחות אם נגע ברך בעור המופשט מבניס טומאה לבשר משום שומר ואע"ג דאמר לעיל (דף קיח.) דעור כנגד הבשר דוקא הוי שומר הכא מחזיק כנגד הבשר כיון דחזיק הכל כממובר וכן לחמת כל זמן שהחזה מחובר מחזיק הכל מחובר לבל משום יד אין לפרש דלרב אסי דאמר טפח סמוך לבשר טמא משום [ט] דלחמת אמרי כל העור מבור לף היה לטמא אלא טפח הסמוך לחזה דאמרי אין חזה לשאר מבניס אלא דאמרי ולמי משום שומר הוי דחזיק כל העור מחובר וכן לשון דהרי זה מבור משמע דהוי משום שומר דבזיל מה שייך לשון מבור והכי מוכח בפ"כ דתניא התם בגבלתה ולף בחפשיט לבטיח כדי אחיזה ולחמת על שיוציא כל החזה יכול שאני מוציא פחות מכשיעור ת"ל יטמא אלא דאמרי משום שומר דבטיח כדי אחיזה הוי משום שומר דהא מיטמא דרשינן לעיל (שם) שומר דבגלה ויד דרים לעיל מלכס כך פי' הרב רבינו יעקב מאורלינ"ש ואין הגי' כן בת"כ ולפי פירושו לף מטמא בת"כ וגם בשמעתין אלא עד כדי אחיזה ולף כדי אחיזה בכלל דהיינו פחות מכשיעור שמזכיר לשם:

בפירוש ר"ח גרסינן **בטפח הסמוך לבשר טמא** ופריך לרב דאמר טהור המופשט ומאי הכא במאי עסקינן בטפח לשון פירוש טפח לשון כשמתחיל להפשיט העור עד כדי אחיזה וטפח הוי טפח כפול כמו שמפרש בסמוך ופרושי לף מפרש עד כמה כדי אחיזה היינו טפח סמוך לבשר: **טלית** שהתחיל בה לקורעה בו'. פר"ת כיון שנקרע רובה הוי טהורה למפרע מתחלת קריעה ומשון שהתחיל לקורעה משמע כפירושו ומה שקשה לפירוש הקונטרס מפורש בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עב: ד"ה בשעת) עולת

מז א ב ג ד ה מיי' פ"ט מהלכות שאר אבות הטומאות הל' י:
מח ו ז מיי' פכ"ג מהל' כלים הלכה יג:

[ו] אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ושלחן לשכב עליו או לישב עליו דמפשיטו פשוט כדרך שאנו עושין לא הוי העור חבור לבשר שהנוגע בעור לאו כנוגע בבשר דמי אלא כדי אחיזה הוי חבור וכו': [ב] ולחמת אם מפשיטו כפול לצורך חמת: [ג] כדרך שהחזה עושה דהאי כולו חבור: [ד] סמוך לבשר למקום חבור סביבות: [ה] ולרב לאו יד חשיב ליה דאין יד אלא א"כ: [ו] דשלש על שלש היא וקריעה: [ז] דכיון דלא חס עלה ואטבלה והמים קשים לה ולא חייס לכך לא חייס עלה נמי: [ח] אבל משהופשט החזה כהופשט כולה דמי ואין דרך להניחו כך וכו':

עולת העוף לרבי אלעזר בר' שמעון לגזור. וע"ת ומאי קושיא שאני התם דגזירת הכתוב הוא שלא להבדיל וי"ל דמשמע דלא מצריך אלא רוב מצומצם ולהכי פריך לגזור וה"ל למגזר רוב הגלאה לעיניים: **אבל** שייר בה כדי מעפורת לא. בפרק כל מטמאת (זבחים דף נד:) למרינן אפילו שייר בה כדי מעפורת לית בה כדי מעפורת אינו אלא טמא מדרבנן: **לא שנו אלא טלית אבל עור חלים ור' יוחנן אמר אפילו עור נמי לא חלים.** גרסה (ב) ר' יוחנן לא קגי בעור כדי מעפורת כמו בטלית אלא כל אחד למאי דחשיב לגבי דידיה קגי ולריך בעור ר' על ר' והשתא פריך שפיר בסמוך כי אמעטו ליה מר' טפחים טהור (ג) לאי בעור נמי קגי לרבי יוחנן כדי מעפורת לא יתישב בסמוך לאי כדי מעפורת פחות מר' כמו שמשמע בגיטין לאמרי תקשה ליה לר' יוחנן אמאי טהור כי ממעטו ליה מר' ואם הוא יותר מר' כשים בו שני ר' אמאי טמא הא אין בו כדי מעפורת ומיהו יש לישב דלהאי ליטעמא קגי לר' יוחנן בעור בחשיבות מעפורת שהוא פחות מר' כדמשמע לקמן והא דקאמר (ד) וכי ממעטו ליה מר' טהור אע"פ שיש בו כדי מעפורת כגון דקא בעי ליה למומסב זב כדאמר לקמן לר"ל מגל לגיכא דאמרי לרבי יוחנן

ולאי בעי ר': (לעיל)

דלמא לא אתי למעבד (ה) כדי מחיזה. תימה לר"י דאמאי פריך הא לא חיים עלה דמפשיט הבהמה (ו) והיה רולה שיהיה כולה מופשט וי"ל דהכא חיים שלא להפשיט הרבה שלא הוא עת למטלטל ולהפשיט: **הא יותר מבדי אחיזה טהור ואמאי והא חלים.** תימה לר"י דהיכי מדמה דין היל להא דאיירי ביה לעיל וי"ל דנרלה לו לדמות דכי היכי דאמרינן דעור הקרוע מסוב כמחובר הכי נמי נימא דעור המופשט ליחשב כמחובר ולהוי יד כלילו לא הופשט: **עור** שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור ואמאי **הא חלים וקאי.** וע"ת לרבי יוחנן נמי לחמר עור לא חלים מודה היכא שכבר תפר שהרי וכ"ש היכא שלא נקרע מעולם וי"ל דקס"ד שעל גב הלואר אע"פ שהוא ניתק מלילו לא גרע מעור שעדיין לא נתפר ולא נתחבר להוי כמחובר וכי היכי דעור הנקרע הוי כחלים עור שעל גב הלואר נמי אע"ג דניתק מלילו הוי ליה למימר להוי חבור ומשני כיון דעשוי לנתק מלילו גרע מעור הנקרע ולא הוי חבור:

כי

[1]עולת העוף לרבי אלעזר בר' שמעון ליגזר דילמא לא אתי למעבד רוב שנים א"ל רב יוסף דקא אמרת גזירה שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה קרעה מוכיח עליה ודקא אמרת עולת העוף לר' אלעזר בר' שמעון [2]כהנים זריזים הן תא שמע המפשיט בבהמה ובחיה בטמאה ובטהורה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה הא יתר מכדי אחיזה טהור אמאי ליגזר דילמא לא אתי למעבד אלא כדי אחיזה וקא נגע בטומאה וקא מטהרינן ליה אי בטומאה דאורייתא הכי נמי הכא במאי עסקינן בטומאה דרבנן תינח טמא בטהורה טהור בטמאה טומאה דאורייתא היא בטרפה טרפה בת טמוי היא אין כדאבוה דשמואל [3]דאמר אבוה דשמואל טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין ת"ש [4]רבי דוסתאי בן יהודה משום ר"ש אומר [5]המפשיט בשרצים חבור עד שיפשיט את כולו הא בגמל אינו חבור לא תימא הא בגמל אינו חבור אלא אימא בעור שעל הצואר אינו חבור ור' יוחנן בן נורי היא [6]אמר רב הונא משום ר"ש בר' יוסי לא שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת אבל שייר בה כדי מעפורת חבור אמר ריש לקיש לא שנו אלא טלית אבל עור חלים ורבי יוחנן אמר אפי' עור נמי לא חלים איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש [7]עור טמא מדרס חישב עליו לרצועות וסנדלים כיון שנתן בו איזמל טהור דברי רבי יהודה וחכ"א [8]עד שימעיטנו מחמשה טפחים כי ממעיט ליה [9]מיהא טהור אמאי לימא חלים כי קאמרי דחלים היכא דקא צרי ליה להדיא הב"ע במקלע ובא לו דרך סביבותיו מתיב ר' ירמיה המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה הא יתר מכדי אחיזה טהור ואמאי לימא חלים תרגמה ר' אבין ראשון ראשון עושה ניפול מתיב רב יוסף עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור אמאי הא חלים וקאי אמר ליה אביי אימא סיפא וחכ"א חבור אלא אמר אביי בשומר העשוי לנתק מאליו קא מיפלגי מר סבר הוי שומר ומר סבר לא הוי שומר מתיב רבי ירמיה [10]תנור שנטמא ביצד מטהרין אותו חולקו לשלשה וגורר את הטפילה עד

[1]**עולת העוף לרבי אלעזר בר' שמעון.** למחר (בסמוכה) בפ"ק (לעיל דף כח.) רוב שניס דוקא ומסור למלוק כל השניס דגמר מחטאת דכתיב ביה לא יבדיל היכי [2]משרינן הכי ליגזור דילמא לא אתי למיעבד רובא: **בטומאה דרבנן.** שהיה המפשיט טמא טומאה דרבנן כגון הנך [3]דגבי שמנה עשר דבר (שבת דף יג.): הכא למאן ובובו בשניס שמוכיס ובהמה זו קדשיס היא ואם נגע בה טומאה מדרבנן הלכך לא מחמרינן בה כולי האי: **תינח טמא בטהורה טהור בטמאה טומאה דאורייתא היא.** להא מתניתין בין בטמאה בין בטהורה קתני [4]תנא טהורה לעניו הכנסת טומאה לקבלה מן המפשיט ותנא טמאה לעניו הוצאת טומאה שבטמא היא את המפשיט ברשות [5]הנוגע בכלי מחיזה ולטהר את השני המפשיט מכלי מחיזה ולילך ולא נגע בבשר והכא במאי עסקינן בטומאה דרבנן הכי נמי הכא במאי עסקינן בטומאה דרבנן תינח טמא בטהורה טהור בטמאה טומאה דאורייתא היא בטרפה טרפה בת טמוי היא אין כדאבוה דשמואל [6]דאמר אבוה דשמואל טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין ת"ש [7]רבי דוסתאי בן יהודה משום ר"ש אומר [8]המפשיט בשרצים חבור עד שיפשיט את כולו הא בגמל אינו חבור לא תימא הא בגמל אינו חבור אלא אימא בעור שעל הצואר אינו חבור ור' יוחנן בן נורי היא [9]אמר רב הונא משום ר"ש בר' יוסי לא שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת חבור אמר ריש לקיש לא שנו אלא טלית אבל עור חלים ורבי יוחנן אמר אפי' עור נמי לא חלים איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש [10]עור טמא מדרס חישב עליו לרצועות וסנדלים כיון שנתן בו איזמל טהור דברי רבי יהודה וחכ"א [11]עד שימעיטנו מחמשה טפחים כי ממעיט ליה [12]מיהא טהור אמאי לימא חלים כי קאמרי דחלים היכא דקא צרי ליה להדיא הב"ע במקלע ובא לו דרך סביבותיו מתיב ר' ירמיה המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה הא יתר מכדי אחיזה טהור ואמאי לימא חלים תרגמה ר' אבין ראשון ראשון עושה ניפול מתיב רב יוסף עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור ואמאי הא חלים וקאי אמר ליה אביי אימא סיפא וחכ"א חבור אלא אמר אביי בשומר העשוי לנתק מאליו קא מיפלגי מר סבר הוי שומר ומר סבר לא הוי שומר מתיב רבי ירמיה [13]תנור שנטמא ביצד מטהרין אותו חולקו לשלשה וגורר את הטפילה עד

[1]) היכי שרי הכי ליגזור: [2]) כגון הנך די"ח דבר: [3]) קתני ותנא טהורה לעניו הכנסת: [4]) המפשיט הראשון שנוגע: [5]) מכדי אחיזה ואילך: [6]) ולא גזרינן יותר מכדי אחיזה משום כדי אחיזה וקשיא: [7]) וכן בין כדי אחיזה לפחות מכדי. נ"ב נראה ליותר מכדי: [8]) ויתחפש באפר דכתיב במלכים גבי מיכה: [9]) ואישתני במעפורתא: [10]) ובשומר העשוי לינתק מאליו קמיפלגי: [11]) תנור תחלתו עשוי כלי כמין קדרה ומיטלטל: [12]) דלמא לא אתי למעבד אלא כדי אחיזה תימה:

מט א מיי' פ"ג מהל' שאר אבות הטומאות הלכה י':

נ ב מיי' פכ"ד מהל' כלים הל' ח:

נא ג מיי' פט"ז שם הלכה ב:

שיטה מקובצת

[1]) עולת העוף לרבי אלעזר בר' שמעון ליגזור דילמא לא אתי למעבד רוב שנים א"ל רב יוסף דקא אמרת גזירה שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה קרעה מוכיח עליה ודקא אמרת עולת העוף לר' אלעזר בר' שמעון כהנים זריזים הן תא שמע המפשיט בבהמה ובחיה בטמאה ובטהורה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה הא יתר מכדי אחיזה טהור אמאי ליגזר דילמא לא אתי למעבד אלא כדי אחיזה וקא נגע בטומאה וקא מטהרינן ליה אי בטומאה דאורייתא הכי נמי הכא במאי עסקינן בטומאה דרבנן תינח טמא בטהורה טהור בטמאה טומאה דאורייתא היא בטרפה טרפה בת טמוי היא אין כדאבוה דשמואל דאמר אבוה דשמואל טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין ת"ש רבי דוסתאי בן יהודה משום ר"ש אומר המפשיט בשרצים חבור עד שיפשיט את כולו הא בגמל אינו חבור לא תימא הא בגמל אינו חבור אלא אימא בעור שעל הצואר אינו חבור ור' יוחנן בן נורי היא אמר רב הונא משום ר"ש בר' יוסי לא שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת אבל שייר בה כדי מעפורת חבור אמר ריש לקיש לא שנו אלא טלית אבל עור חלים ורבי יוחנן אמר אפי' עור נמי לא חלים איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש עור טמא מדרס חישב עליו לרצועות וסנדלים כיון שנתן בו איזמל טהור דברי רבי יהודה וחכ"א עד שימעיטנו מחמשה טפחים כי ממעיט ליה מיהא טהור אמאי לימא חלים כי קאמרי דחלים היכא דקא צרי ליה להדיא הב"ע במקלע ובא לו דרך סביבותיו מתיב ר' ירמיה המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה הא יתר מכדי אחיזה טהור ואמאי לימא חלים תרגמה ר' אבין ראשון ראשון עושה ניפול מתיב רב יוסף עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור ואמאי הא חלים וקאי אמר ליה אביי אימא סיפא וחכ"א חבור אלא אמר אביי בשומר העשוי לנתק מאליו קא מיפלגי מר סבר הוי שומר ומר סבר לא הוי שומר מתיב רבי ירמיה [13]תנור שנטמא ביצד מטהרין אותו חולקו לשלשה וגורר את הטפילה עד

הגהות הב"ח

(א) גמ' כי ממעיטו ליה מחמשה מיהא: (ב) תוס' ד"ה לא שנו וכו' נרסה דלרי יוחנן וכו': (ג) בא"ד טהור וכו' לאי בעור וכו': (ד) בא"ד דקאמר דכי: (ה) ד"ה ללמה וכו' דמפשיט הבהמה היה רולה שתהיה טולה מופשטת וי"ל:

לעזי רש"י

פלשטר"א. טית.

מוסף רש"י

כהנים זריזים הן. שכולם היו בני טורה ומכלים (שבת כ.) וט: בקיאין הן בכל, לכתיב כהן (לכליס ג:) יהיו מפפטין ליעקב (שם קיד:) וט: לסיון שכנסם לעבודה ניחוש שלמחזוהו הלכות קודם (ערובין קג.). טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין. מדרבנן (לעיל עג.). לא שנו. דטלית טמאה שהסמיל בה לקורבה כיון שנקרע ניחה טהורה, אלא שלא שייר בה. כאותו מיעוט, כדי מעפורת אבל שייר כדי מעפורת חבור. ועדיין הוא בטומאתו (זבחים צד:).

מסורת הש"ס

ג) [לעיל כח.], ב) [ועיין עג., כ. וש"נ], ג) לעיל עג., ד) [תוספתא ספ"ח], ה) זבחים נד: ע"ש, ו) כלים פכ"ו מ"ט, ז) כלים פ"ה מ"ו, ח) כלים פכ"ו מ"ב,

עד שיהא בארץ. כלומר עד הקרקע מפילה: **הא חליס וקאי.** שהטפילה מעמידו יפה: **ואימא מדרבנן.** לחומרת בית"מ שייעיה מדרבנן: **הלא אמר רבה.** בשמעתא כ"ע לא פליגי דכל כמה דחליס לא טהר [ו]והכא הכי קאמר: **כילד הוה עובר.** מחמלתו שלא יהא סח תנור עליו: **ר"מ אומר.** דהא שעדיין לא ירד [ז]טומאתה אינו צריך לגרוד כו': **תנור מחלתו ד'.** לין תנור פחות מארבעה ופילגו נגמרה מלאכתו: **ושיריו.** אם היה גדול ונטמא ושברו צריך שלא יהא בו שבר של ד': **בד"א.** דמחלתו ארבעה ושיריו ד': **בגדול.** התנורים העשויים לחפות ולגלות כדרכן. לבל קטן שעושין לתינוקות מחלתו כל שהוא: [ח]**שמגמר מלאכתו.** לאחר שנגמר וסקיקו לפילו הוא טפח מקבל טומאה: קמני מיהא בד"א בגדול דשיריו ד' לבל בציר מארבעה לפי [ט]טומאה הוא ואתא קמני חלתו לשלשה לבל לשתים לא סגי ומ"ג לילכא בחליו ד' דמדקא מיקל ר"מ ואומר אינו צריך שלא ממעטו מבפנים מד' מכלל דרבנן נמי בהא פליגי דמ"ג שלא הוי השבר ד' לפ"ה בעינן שלא ליהוי רובע: **הכא.** דקתני דבעינן ד' ואי לא לא הוי טהר: **דלנקיה מלנקי.** לרחבו[י] דשוב אינו עומד יפה: **הכא.** דקתני ברובע טמא ומ"ג שלא הוי ד': **דעבדיה גיסטרא.** שמלקו לתרכו בגובהו כזה[יא]: ה"ג **אמר מר שיריו ברובו: הא אמרי רבנן ד'.** בד"ש בגדול אלמא בין מחלתו בין משיריו מודו ליה לר"מ בגדול: **כתנורא בר שבעה.** קאמרי ד' הואיל ורובו בציר מד' הוא לא מטמינן ליה ברובו שלא חמירי שיריו מחלתו דהא מחלתו שכשהוא שלם לא הוי תנור בציר מארבעה: **והא'.** דקתני רובו כתנור בר תשעה דמ"ג דבחליו מיכא לארבעה לא מטמא עד דהוי רובע ובהא רבנן לקולא: **לא שנו.** למ"ג דשייר בה כדי מעפורת בטלה שלא טלית: **אבל עור.** כי האי שיעורא: **תשיב.** ולא בטיל: **למושב זב.** פלאדשטור"א ובציר מכאי לא הוי בציר שהוא כמיש ותלתל היושב מאותו בשר ותלוי ודבוק במקצת ובאותו ציר ליכא כזית אבל מעורה הוא לכזית: **מטמא במשא.** שהרי נשא כזית ונבלה: **ולא במגע.** דאי אפשר ליגע[יב] ביחד ושתי נגיעות אין מצטרפות: **לא במגע ולא במשא.** כדמפרש שהעור מבטלו: **ומודה רבי עקיבא.** דלמ"ג שלא הוי כזית מעורה [יג]במקום אחד (פ) א] דלאו עור מיבור שהמסיט שתי חלאי זיתים ביחד טמא: **גמ' לא שנו.** דכזית שלם דברי הכל לא בטיל אלא פלטתו חיה: **כפרטא.** רובע הקב לגון מורי. ל"ל כף מאזנים: **וימנין.** פעם אחרת: **דשכיח.** רב אושעיא לר' אחי: **דיפיב וקאמר.** לא שנו דשתי חלאי זיתים לר' ישמעאל לא בטלי אלא פלטתו חיה: **מר אסיפא.** שתתי חלאי זיתים: **מתני לה.** לדר' יוחנן דפלטתו שכין בטל הכי מתוקמא שפיר לי הוו תני לה קמיה דרב נחמן הכי לא הוה מזלזל בה: **ח"ל.** ר' אחי ואלא עולא מכיסא דמיירי בכזית שלם: **מאני לה.** בתמיה: **ואלא קשיא.** מי כזית שלם בטיל לעולם בטיל ואפילו כתרטא והא ליכא למימר דכולי האי מבטל ליעיש:

כי ממעט ליה מד' מיהא הוי טהור **ואמאי והא חלים וקאי.** ה"ג אחי תנור דקאי ע"י טפילה לא חשיב והוי כעור שלא נתחבר:

הכי גרסינן במשנת כלים [י] (בפ"ק) וחכ"ת בד"ש בגדול לבל בקטן מחלתו כל שהוא שיריו ברובו מטמגמר מלאכתו ולא קאי

מטמגמר מלאכתו משיריו ברובו אלא משני תנורים גדול וקטן השניים הם קאי לחין טמא עד שתגמר מלאכתו ובתר הכי מפרשה מיזהו גמר מלאכתו[יא]:

הא בתנורא בר תשעה והא בתנורא בר שבעה. כמו שפירש בקונטרס לקולא כן נראה לחין לפרש לחומרא דבר תשעה בארבעה וכר שבעה ברובו לבל עדיף שיריו מתחלתו דהוי בארבעה והכא לא בעי למיוי הא דלנקיה מלנק בארבעה הא דעבדיה גיסטרא ברובו דכיון דמשנה לחת היא מסתבר בעניו לחד מיירי או תרוייהו דלנקיה מלנק או תרוייהו דעבדיה גיסטרא הילכך הולכך לחרץ בד':

תנוריס ובעניו לחד ר"ש[יב]:

אבל פלטתו סכין בטל. ול"ת למאן [יג]דמשני לה לריש לחי דזית פלטתו סכין בטלה היכי מוקי מילתיה דר' יהודה לחמר האבל המכונס כו' לי כשכנסו וכי עדיף כנסו מפלטתו יחד כזית וי"ל לחין ה"ג לי נמי לדידיה ר' יהודה פליג אר' שמעאל ור' עקיבא וס"ל בכזית לפילו פלטתו סכין לא בטל ות"ק דר' יהודה [יד]כר' שמעאל ור"ע לחפי' בכזית בפלטתו סכין בטל ולמאן דתני לה לסיפא ג"ם דהא דקאמר הכא בטל היינו בלא כנסו אבל אם כנסו לא בטיל: **שהם** (לעיל) **תחובים** בקיסם והסיטן. וה"ה בלא תחובים ונגע בהם לטמא לפי לא תימא הכי לפילו במשא לא ליטמו לחת שבא לכלל מגע בא לכלל משא לר"ע דלחמר בגמרא וקסבר יש נוגע וחוזר ונוגע בלא משום לפליג ר"ע אר' שמעאל בעור שיש עליו שתי חלאי זיתים קאמר

דבקיסם כה"ג מודה ליה:

אבל

עין משפט נר מצוה

נב א ב מיי' פט"ז מהל' כלים הל' ג:

נג ג מיי' פ"ל מהל' שאר אבות הטומאות הל' יג:

נד ד ה מיי' שם הל' יב:

נה ו ז מיי' שם הל' יג:

לעזי רש"י

פלאדשטור"א [פלדישטו"ל]. כיסא מתקפל.

שיטה מקובצת

[ט] ומודה ר"ע בשני חצאי זיתים. נ"ב עי' תוס' בכורות דף כג ע"א: **[י]** א"ל האלקים אפי' אמרה לי ר' יוחנן: **[יא]** אשכחיה לר' אמי אמרה לשמעתא קמיה: **[יב]** א"ל מר אסיפא מתני לה ואלא עולא: **[יג]** יהושע בן נון מפומיה לא צייתנא ליה כי אתא רבין וכל נחותי ימא אמרוה אריש"א: **[יד]** והכי קאמר כיצד הוא עושה: **[טו]** ר"מ אומר בהא שעדיין לא ירד לטומאה אינו צריך לגרוד וכר': **[טז]** תחלתו כל שהוא משתגמר: **[יז]** לא נטמא הוא והתם קתני חולקו: **[יח]** דצלקיה מיצלק לרחבו נ"ב כזה:

[יט] לארכו בגובהו כזה:

[כ] ולא במגע דאי אפשר ליגע כזית ביחד: **[כא]** דאע"ג דלא הוי כזית מעורה יחד במקום אחד. ונ"ב נ"א בקצת ס"ח דאע"ג דלא הוי כזית מעורה יחד במקום אחד כיון דלאו בעור המסיט שני חצאים יחד טמא: **[כב]** ות"ק דר' יהודה ס"ל כר' ישמעאל וכר':

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומודה כ"ע וכו' במקום אל"מ כיון דלאו עור הוא הוה מיבור שהמסיט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה ומודה כ"ע וכו' במקום אחד שהמסיט וכו' כל"ל:

מוסף רש"י

תנור תחלתו ארבעה. תנור בן ד' טפחים מקבל טומאה אם נגמרה מלאכתו, ושיריו ארבעה. טמאה תנור גדול ושברו ונגמרה מלאכתו בד' טפחים אחד מהם שבר של ד': **בד"א.** לפי שהוא בריא שהוא כמיש ונגע אדם בריא שהוא כמיש היושב מבשר נגלה טמא ערוך ערך נב ג'. ועמ"ש בגליון ג"ק נג. ביצי מאוזן, **ה)** גי' רש"ל נאותי ימא, **ו)** [ע"ש בד"ה מתני], **ז)** [ועי' תוס' חולין נגה כו: ד"ה מחלתו כל שהוא], **ח)** ל"ל דאחתי,

גליון הש"ס

גמ' ובמה כל שהוא. עי' ב"ב דף קנ ע"ב תוס' ד"ה מכל:

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה ומודה כ"ע וכו' במקום ל' מ"מ כיון דלאו עור הוא הוה מיבור שהמסיט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה ומודה כ"ע וכו' במקום אחד שהמסיט וכו' כל"ל:

מוסף רש"י

תנור תחלתו ארבעה. תנור בן ד' טפחים מקבל טומאה אם נגמרה מלאכתו, ושיריו ארבעה. טמאה תנור גדול ושברו ונגמרה מלאכתו בד' טפחים אחד מהם שבר של ד': **בד"א.** לפי שהוא בריא שהוא כמיש ונגע אדם בריא שהוא כמיש היושב מבשר נגלה טמא ערוך ערך נב ג'. ועמ"ש בגליון ג"ק נג. ביצי מאוזן, **ה)** גי' רש"ל נאותי ימא, **ו)** [ע"ש בד"ה מתני], **ז)** [ועי' תוס' חולין נגה כו: ד"ה מחלתו כל שהוא], **ח)** ל"ל דאחתי,